

Abel Tomàs, Arnau Tomàs, Josep Colom

Impressions sobre els haikus

Palau Cambra

Dimecres, 20 de març de 2019 – 20h

Petit Palau

També et pot interessar

Palau Cambra
Dimecres 19.06.19 – 20 h
Sala de Concerts

Preu: 35 euros

Quartet Casals
Alban Gerhardt, violoncel

Fundació Pau Casals, coorganitzadora

W. A. Mozart: *Quartet núm. 17, en Si bemoll major*,
KV 458, “la Caça”
F. Schubert: *Quintet en Do major*, D. 956

Amb la col·laboració de:

www.palaumusica.cat

Troba'ns a:

B 994-2019

Programa

Abel Tomàs, violí

Arnau Tomàs, violoncel

Josep Colom, piano

Enric Arquimbau Hervàs, recitador

I

Claude Debussy (1862-1918)

Sonata per a violoncel

I. Prologue: lent, sostenuto e molto risoluto

II. Sérénade: modérément animé

III. Finale: animé, léger et nerveux

Josep Maria Guix (1967)

Tres haikus per a violoncel i piano

Claude Debussy

Sonata per a violí

I. Allegro vivo

II. Intermède: fantasque et léger

III. Finale: très animé

II

Josep Maria Guix

Seven haikus for solo cello

Llàgrimes de tardor

Slowly... in mist

Maurice Ravel (1875-1937)

Trio per a piano

13’

6’

15’

24’

28’

“*I Aquell dia.*

I aquell dia

que diuen que vaig néixer

no vaig néixer, perquè un dia no compta

si és el primer”

Màrius Sampere

Subllum, 2000

Comentari

El programa d’avui presenta unes obres dominades per la claredat, la precisió i la proporció, fruit d’un moment històric en què les melodies es desintegraven esdevenint fragments, les progressions harmòniques es trencaven en acords aïllats, les formes tradicionals s’obrien i els límits entre gèneres, estils i blocs temàtics es tornaven més permeables. Quelcom extensible a les deliquescents obres de Josep Maria Guix, que es caracteritzen per la cura per la ressonància, l’organicitat, la coherència tímbrica i de l’harmonia –concebuda com un color–, sempre a la recerca de la bellesa i l’essencial, així com per la sensació de manca de pols rítmic en un moviment fluid i poc perceptible però viu, actiu. L’elegia per a violí i piano *Llàgrimes de tardor* (2018), que traça un viatge cap a una llum esperançadora, s’estrena avui. A més, aquestes obres de Guix comparteixen la influència del haiku poètic japonès en la constricció formal i en el tarannà evocatiu i introspectiu.

Tant la *Sonata núm. 1, en Re menor per a violoncel i piano* (1915) com la *Sonata núm. 3, en Sol menor per a violí i piano* (1917-18) van ser escrites per Debussy quan estava força malalt i havia dut a terme una de les revolucions musicals més transcendents de la música occidental. Empès per l’editor Jacques Durand, va compondre’n tres de les sis projectades per a diversos instruments, tot plasmant l’esperit de la sonata preclàssica en homenatge als mestres francesos del segle XVIII. La de violoncel s’inicia amb una entrada majestuosa i noble del piano, seguida d’un tema més íntim i nostàlgic a càrrec del violoncel. Aquest cantarà una serenata evocativa amb ritme d’havanera simulant els acords de guitarra amb els *pizzicatti*, mentre que el piano juga amb el registre greu i un caràcter melancòlic durant el segon moviment. Seguidament s’hi enllaça el final, lleuger i nerviós, que amb certa sinuositat melòdica connecta amb la música espanyola de la seva pròpia suite *Iberia*. Una referència també palesa a l’intermedi de la *Sonata per a violí i piano*, identificable per un caire lleuger i un toc d’ironia en el joc rítmic del tema principal. Aquesta *Sonata* s’obre amb un sentiment de decadència a l’“Allegro vivo” sobre un tema dolç i expressiu contrastat per un altre. La reexposició els ampliarà melòdicament fins a una conclusió abrupta. En el moviment final una secció central interromprà un tema repetit com un *perpetuum mobile*.

Per últim, el *Trio amb piano en La menor* (1914) de Ravel, un dels pocs exemples francesos d’aquest repertori, combina rigor formal amb un llenguatge colorista i refinat. El “Moderé” inicial contraposa un primer tema insinuant i un segon de més somniador en forma sonata amb una reexposició abreujada. Al “Pantoum” següent els tres instruments conversen sense descans en una mena d’*scherzo*. La “Passacaille” central s’alça sobre un magistral *crescendo* on els tres instruments van exposant el tema principal de caràcter noble emmarcat per un inici i final ombrívols. El Trio es clou amb més exuberància gràcies a un joc de ritmes amalgamats que remetén al folklore basc.

Albert Ferrer Flamarich, musicògraf, historiador de l’art, crític del «Diari de Sabadell» i col·laborador de la Lallança.cat i de Ràdio Sabadell.

Haikus

Josep Maria Guix (1967)

Tres haikus per a cello i piano

I

A la intemperie,
se va infiltrando el viento
hasta mi alma.

BASHÔ

II

Todo frescor.
Huye de la campana
la campanada.

BUSON

III

Brisa de otoño:
madera a la deriva
que vara suavemente en la ribera.

KANNA

Seven haikus for solo cello

I

El sonido de la campana
se expande
en la bruma del alba.

BASHÔ

II

Darrer amic
Ara em fa mal el cor.
La nit és freda.

KAWAGUCHI TEEIICHI

III

La desolación del invierno:
en un mundo de un solo color
el sonido del viento.

BASHÔ

IV

Una mariposa midiéndose
Con un pétalo que cae:
“A ver quién es más leve”.

ANÓNIMO

V

La mariposa de otoño
en medio de la montaña
me abandona.

MIDORI-JO

VI

Ruido del granizo.
Ruido del telégrafo.
Paisaje nocturno por la ventana.

SETSUJIN

VII

Under which star
is my home?
Autumn wind

ISSA

Slowly... in mist

I

the lake is slowly
lost in mist...
evening falls

ISSA

II

from evening mist
the bell
of life passing

ISSA

III

in morning mist
a frenzy of drops
from the tree

ISSA

Llàgrimes de tardor

Dedicatòria:

En record del company Fèlix Galbete, que va deixar-nos massa d’hora, i que va viure la seva última tardor amb l’esperança d’assolir el país que ell imaginava.

Nota de programa:

Anys enrere vaig descobrir, casualment, un vi de la Terra Alta de nom força poètic, *Llàgrimes de tardor*, i vaig pensar que, si sorgia l’ocasió, miraria de compondre una obra amb aquest mateix títol. Qui m’havia de dir que, temps després, l’interès pels *haikus* japonesos em conduiria a descobrir l’expressió “vent de tardor”, un motiu recurrent que impregna de melangia molts d’aquests poemes.

La història recent ens ha dut, d’altra banda, a ser testimonis d’uns fets excepcionals durant les acaballes de setembre i l’inici d’un octubre malaguanyat, les conseqüències dels quals encara no podem albirar.

L’esperit de desconsol associat a l’estació autumnal va accentuar-se més encara quan vam saber que el nostre company de feina, en Fèlix, portava mala peça al teler. L’estiu passat, la malaltia se’l va endur, però en la memòria de tots aquells que el vam conèixer restaran sempre les seves intervencions assenyades, la seva humilitat i, sobretot, el gran compromís amb la seva tasca com a professor.

Aquesta senzilla elegia, que s’enceta amb una atmosfera ben tardorenca i que, lentament, va assolint un clima més lluminós i esperançat, vol retre-li homenatge.

Josep Maria Guix

Biografies

Abel Tomàs, violí

Nascut a Barcelona (1980), començà a estudiar piano amb el seu pare i violí amb Joan Tomàs. Alumne de l’Escuela Superior de Música Reina Sofia i de V. Tretjakov a la Hochschule für Musik Köln, té influències de W. Levin, R. Schimdt i G. Kurtág.

Premiat en concursos a Espanya i a l’Argentina, com a solista ha actuat amb les simfòniques de Barcelona, Vallès, Euskadi i Tenerife, entre d’altres, i amb els directors J. Judd, J. Hirokami, V. Pablo Perez, C. Rizzi, R. Gimeno i Z. Mehta. Ha ofert recitals de violí amb piano amb O. Shaham, M. Yampolsky, A. Katz, E. Nebolsin, K. Moretti i H. Sun Lim. I de música de cambra amb G. Caussé, M. Gulyas, S. Ito i A. Melnikov.

Amb el Quartet Casals, on entrà als 16 anys, té una intensa activitat a Europa i en gires per Amèrica i el Japó. Des del 2004 el Quartet grava exclusivament per a Harmonia Mundi i ja té 12 àlbums. El Quartet Casals ha guanyat els premis Nacional de Música espanyol (2006), Ciutat de Barcelona (2005) i Nacional de Cultura de Catalunya (2016).

El 2009, amb el seu germà Arnau Tomàs i la pianista Hyo-Sun Lim, va fundar el Ludwig Trio, amb què ha gravat els *Trios* i el *Triple Concert* de Beethoven, amb l’Orquesta Sinfònica de Galícia i Víctor Pablo Pérez (Aglae).

És professor de música de cambra a l’ESMUC i convidat a la Musikchochschule de Colònia, a més d’impartir cursos i masterclasses a Europa i als Estats Units.

Arnau Tomàs, violoncel

Nascut a Barcelona, actualment és reconegut com un dels violoncel·listes més versàtils i polifacètics de la seva generació. Combina projectes com a solista i manté una intensa activitat cambrística, com a fundador del Quartet Casals i del Trio Ludwig.

Premiat en diversos concursos nacionals i internacionals, ha ofert nombrosos recitals de violoncel i ha actuat com a solista amb les orquestres de Radiotelevisión Española, Sinfónica de Tenerife, OSV, Sinfónica de Galícia i OBC, entre d’altres. El 1992 va participar activament en la filmació d’un reportatge televisiu sobre Yo Yo Ma al Concertgebouw d’Amsterdam interpretant *Suites* de Bach per a ell.

Arnau Tomàs és convidat habitual als festivals i cicles de concerts més prestigiosos i va participar a la Cellobiennale d’Amsterdam el 2018.

Té una extensa producció discogràfica, amb música des del període Barroc fins al segle XX, amb una quinzena d’àlbums. Destaquen especialment els enregistraments de les *Suites* de Bach (2014) i de les *Sonates* i *Variacions* de Beethoven (2016), en les quals va utilitzar arcs històrics del període en què les van compondre.

Ha estat professor convidat a la Musikhochschule de Colònia, a més de participar en masterclasses tant a Europa com als Estats Units.

Josep Colom, piano

Vaig néixer a Barcelona el 1947. La música sempre ha estat quelcom important en el meu àmbit familiar. De jove vaig guanyar el Concurs Internacional de Jaén (1977) i el de Santander (1978). Més tard, el Ministeri de Cultura espanyol em va atorgar el Premio Nacional de Música.

Als anys setanta vaig estudiar a l’École Normale de Musique francesa, fundada per Alfred Cortot, i a França també he enregistrat la majoria dels meus CD per al segell Mandala, amb obres de Brahms, Franck, Blasco de Nebra, Mompou, Falla, etc. També he enregistrat en directe per al segell RTVE un DVD amb el *Tercer Concert* de Prokófiev i un CD amb obres de Chopin, Debussy i Ravel.

A partir dels anys vuitanta he anat desenvolupant la meva carrera professional tocant habitualment amb les principals orquestres espanyoles i estrangeres, sota la batuta de grans directors; al mateix temps he tocat en recital i he fet música de cambra. Amb França, donada la meva formació, hi he mantingut sempre el contacte i hi he estat convidat habitualment per importants orquestres.

Molts músics m’han ajudat a evolucionar, però especialment ho ha fet el compositor Joan Guinjoan. El meu món és el recital i la música de cambra, tot i que també he treballat amb molt bons directors i músics i amb quasi totes les orquestres espanyoles. La pedagogia s’ha convertit, a poc a poc, en quelcom molt important per a mi, i faig classes magistrals a més de treballar amb l’Aula de Música de la Universitat d’Alcalá de Henares, l’Escola Superior Musikeon de València i el Conservatori del Liceu de Barcelona.

Enric Arquimbau Hervàs, recitador

Com a actor ha treballat sota la direcció de Joan Font-Comediants, Joan Ll. Bozzo, Xavier Albertí, Mario Gas, Carme Sansa, Jaume Melendres, Herman Bonnin, Toni Casares i Josep M. Mestres, entre d’altres.

Com a director ha creat els espectacles *Nadales i paraules*, sobre un Nadal alternatiu; *Cançons de bogeries*, sobre *El comte Arnau* de Josep M. de Sagarra; *La llibertat irrenunciable*, un homenatge a Teresa Pàmies; *He dit paraules blanques*, amb textos i poemes de Salvador Espriu; *La llavor del blat*, un homenatge a Josep Espar; *Camins de sol i boira*, amb poemes de Josep Gomà; *Un raig de Llull*, en el set-cents aniversari; *Sense estança*, proposta poètica i musical sobre les persones desemparades, refugiades i desplaçades, actualment en gira.

Actua sovint en propostes multidisciplinàries diverses, amb els millors músics i grups de casa nostra. Com a exemple: *Neruda 20 poemas de amor*, amb músiques originals de diferents compositors; *El supervivent de Varsòvia* d’Arnold Schoenberg, amb la JONC; *Set escenes de ‘Hamlet’*, amb música de Benet Casablancas; *L’Arca de Noè* de Benjamin Britten; *Catalunya-Japó*, amb el Trio Kandinski; *1714, el setge de Barcelona*, amb Cum Càntico; Shakespeare-Cervantes, amb la Coral Sant Jordi; *Els quadres de Hartmann*, amb Quim Térmens, o *Música callada* de F. Mompou, amb Emili Brugalla.